

Excursionisme i naturalesa obren el teló dels esplais

Dissabte que ve, centenars de monitors i monitores de 81 entitats i projectes d'oci federats a través de Fundesplai celebraran al Prat de Llobregat la trobada anual amb la qual donen per inaugurat el curs d'esplais. La federació ha complert ja 20 anys.

Carme
ESCALES

Cançons i rialles a l'entorn d'una foguera de campaments han acompanyat la infància i l'adolescència de molts adults que mantenen encara amistats amb els seus companys d'aquelles cites, les tardes del dissabte o a l'estiu, amb els seus monitors d'esplai.

Dissabte que ve, 18 de setembre, centenars de monitors i monitores de 81 entitats i projectes d'oci federats sota el paraigua de la Fundació Catalana de l'Esplai (Fundesplai) obriran el teló de la nova temporada, que amb l'inici del curs escolar arrenca també per a molts nens i nenes. Marc Alcaraz (Esplugues de Llobregat, 1985) també va ser, al seu dia, un d'ells. Esperava amb il·lusió que fos dissabte a la tarda. «Entre setmana, anava sempre de l'escola a casa, però l'esplai, el dissabte, era el meu espai de llibertat. Allà conversava amb els meus companys, i la gràcia estava que els monitors ens havien preparat sempre una cosa nova per fer», recorda Alcaraz. «Esperava amb expectació aquella màgia dels monitors al recrear personatges i històries. Quan ets petit, el món de la fantasia és molt important», afirma qui dirigeix avui Espurnes, el mateix esplai on ell, quan era nen, va poder viure totes aquestes atractives propostes.

El Grup Esplai Espurnes és una associació juvenil, a Esplugues de Llobregat, amb més de 35 anys de trajectòria en l'educació en valors a través d'activitats d'oci. Va ser on Marc Alcaraz va créixer, i fins avui no se n'ha desvinculat mai. «Ha sigut com una segona família per a mi», assegura. «Des dels 4 anys fins als 17 hi vaig anar tots els dissabtes. I després em vaig treure el títol de monitor i vaig triar la meua carre-

ra, l'especialitat de Magisteri d'Educació Especial, motivat per la meua experiència i les meves vivències a Espurnes», destaca. «L'esplai em va fer més persona, va ser la guinda del pastís que t'ofereixen l'escola i la família. Els valors apresos jugant i relacionant-me amb els companys d'esplai són, per mi, el gran punt fort d'aquesta proposta lúdica, valors que l'escola no sempre aporta», reflexiona Marc Alcaraz.

El cas d'Alcaraz no és excepcional. Moltes persones que de petits van anar a l'esplai acaben sent monitors. «T'has de treure el títol de monitor, però tu ja portes a sobre una bona motxilla d'aprenentatge. Haver-ho viscut tu és un valor afegit», precisa el director d'Espurnes, que és també el president de la federació d'esplais de Fundesplai. Des del temps que ell va començar com a monitor, fa 14 anys, fins avui, un dels canvis que ha viscut aquest món de l'oci educatiu ha sigut que «cada vegada arriben més nens i nenes derivats de serveis socials», destaca Alcaraz.

«Es pot dir que l'esplai està assumint la funció de compensar gran part d'allò que la societat, en aquests moments, no pot donar», afegeix. Temps de qualitat, en què l'atenció individualitzada i la seva seguretat estan garantits, però també un esmorzar, un dinar o un berenar formen part d'aquesta compensació. «En canvi, quan jo anava a l'esplai, de petit, ho feia per passar-m'ho bé», puntualitza Alcaraz.

PLANTER DE VOLUNTARIAT // «Els esplais i projectes d'oci s'organitzen de diferents maneres, en funció de la realitat que atenen», explica Asun Gil, que és cap del departament d'esplais de Fundesplai, que aglutina més de 60 entitats amb més de 80 projectes d'oci. «Una entitat pot tenir dues seus o dos projectes diferents i, encara que la federació celebra aquest any el seu vintè aniversari,

«Esperava amb il·lusió que fos dissabte a la tarda. L'esplai era el meu espai de llibertat i els monitors sempre ens sorprenien»

«Gràcies als voluntaris, molts projectes d'oci educatiu tiren endavant. Catalunya és genuïna en això i no s'hauria de perdre»

CASAL A BELLVITGE
Activitats a l'aire lliure en unes colònies el mes d'agost passat.

JUGAR I APRENDRE.
Exercici de destresa psicomotriu amb jocs en temps d'esplai.

FUNDESPLAI

FUNDESPLAI

MONITORS DE LA CONVIVÈNCIA

L'aprenentatge de la convivència és un dels eixos formatius en què Fundesplai fonamenta la seva raó de ser. Les activitats en grup i la participació de nois i noies en la presa de decisions sobre les activitats, contrastar les propostes, els debats, i exposar i resoldre conflictes compacten una unitat relacional real com la vida mateixa. Formen part del grup joves àgils i esportistes, grassonets més sedentaris i altres que van arribar d'un altre país. El grup aprèn a reconèixer i respectar aquests trets diferencials, peculiaritats que fan el món plural i divers, com múltiples són les sensibilitats que s'hi respiren. L'esplai és un camp de pràctiques de tot plegat, amb vida pròpia. Guanyar autonomia, aconseguir destresa en un esport, desenvolupar habilitats i endinsar-se en la naturalesa amb jocs i excursions són èxits a l'abast dels seus participants. Per a ells, el barri, la ciutat i el país, i la seva gent, es podran comprendre més i millor després d'haver compartit la nit en una tenda de campanya.

ri, hi ha entitats que en formen part que es van crear fa més de 40 anys», observa Gil.

Una gran part dels centres d'esplai a Catalunya funcionen amb monitors voluntaris. «Gràcies a ells, molts projectes tiren endavant, i avui dia seguir generant voluntariat té un valor afegit socialment», considera Alcaraz. «No obstant, en els últims 10 o 15 anys, el sector s'ha professionalitzat, especialment per les exigències formatives que requereix l'atenció especial del col·lectiu de menors en risc d'exclusió social», detalla Alcaraz. Per l'esplai Espurnes, que dirigeix, passen al cap de l'any entre 250 i 300 nens i nenes, entre casals i campaments. De dilluns a divendres, realitzen tallers molt variats, com els d'expressió teatral o gestió de les emocions, entre moltes altres activitats, en les seves instal·lacions, i també fora d'elles.

TEMÀTICA COMUNA // Encara que cada una de les entitats federades sota l'espectre de Fundesplai es gestiona i organitza de manera autònoma, la federació planteja cada any una temàtica entorn de la qual organitzar, cada una a la seva manera, les activitats de l'any. La d'aquesta nova temporada que ara s'inicia és el foment de l'excursionisme i, a través d'ell, la implicació en la millora de l'entorn natural. «Ho fem a través de projectes d'aprenentatge-servei, perquè els menors s'hi impliquin», explica la responsable d'esplais de Fundesplai, Asun Gil. «Aprenen a participar assumint responsabilitats, de manera que l'esplai passa a ser una escola de ciutadania, en què la relació amb les famílies dels nens i nenes, respectar i mantenir les seves tradicions en paral·lel al seu arrelament aquí, també té molt de pes en la feina de les entitats», exposa Gil.

Carolina López no va ser una nena d'esplai, ni de casals d'estiu ni de colònies, però sí que va experimentar convivències a l'estiu als centres dels jesuïtes on va estudiar. Per això ella i la seva parella han tingut molt clar que portar les seves dues filles a Espurnes els comportaria beneficis. «Ni el meu marit ni jo treballem el dissabte, i no les hi apuntem per no poder estar amb elles, sinó pel que vam veure que oferien als nens i nenes quan ens vam interessar per això parlant amb pares que ja portaven els seus fills al mateix esplai», explica López. «Confiem plenament en els monitors i ens agrada molt l'ambient que hi ha. Els ajuda a formar-se com a persones», valora la mare. Ella participa activament en barbacoes, castanyades i altres cites obertes als pares. Les seves filles, la Marta Rodríguez, de 12 anys, i la Carla, de 15, fa sis anys que estan enrolades en l'experiència de compartir els dissabtes amb els seus amics de l'esplai. «Hi estan enganxadíssimes, i la gran ja anuncia que es farà monitora», explica Carolina López. ≡

OPINIÓ

Els grans beneficis dels campaments d'estiu

LINCE

Aquest estiu, com cada any, molts nens i nenes se n'han anat de campaments. Aquest ha sigut l'últim any que hi he pogut anar, per la meua edat.

Durant tot l'any, Save The Children organitza activitats extraescolars d'oci i suport escolar. Les monitores i monitors vénen dues vegades per setmana per ajudar-nos amb els nostres estudis, dues hores cada dia.

La meua experiència d'aquests últims anys en els campaments ha sigut molt positiva. M'he divertit i he après noves coses, ja sigui conèixer noves plantes, o com seguir indicacions caminant pel bosc. Totes aquestes experiències són molt positives tant per a mi com per a molts altres nens i nenes. Als campaments acostumem a passar una nit dormint al ras. Fem excursions amb llargues caminades, ja sigui per boscos o per urbanitzacions, per arribar a llocs que són difícils de trobar i que possiblement alguns de nosaltres no tornarem a veure en molt temps.

En la meua opinió, les activitats que hem realitzat em serviran per ajudar-me en el futur. En primer lloc, pel fet que personalment m'agradaria arribar a treballar de monitor. L'experiència em serà útil, per un altre costat, en la vida quotidiana, ja que normalment aquestes activitats que fem amb els monitors sempre ens inculquen valors positius, com ara el companyerisme, la tolerància i la igualtat.

La importància de l'oci

Gràcies a Save The Children molts nens hem disfrutat dels campaments durant les vacances, sense importar la nostra condició econòmica, perquè les activitats d'oci o temps lliure tenen una gran importància. Els nens sempre necessiten comunicar-se, socialitzar i establir vincles entre diferents edats. També necessitem descarregar energies jugant junts, i és fantàstic que tots els nens i nenes puguem disfrutar de l'experiència que suposa l'aventura d'anar de campaments.

Seria genial que aquesta mena d'activitats estiguessin incloses en l'educació bàsica, ja que ens ajuden a créixer com a persones. M'he divertit molt en els campaments i espero tornar-hi aviat com a monitor. Moltes gràcies, Save The Children.